EL PLA

Publicació del Pla de Mallorca

NOVEMBRE 2022 I Núm. 17

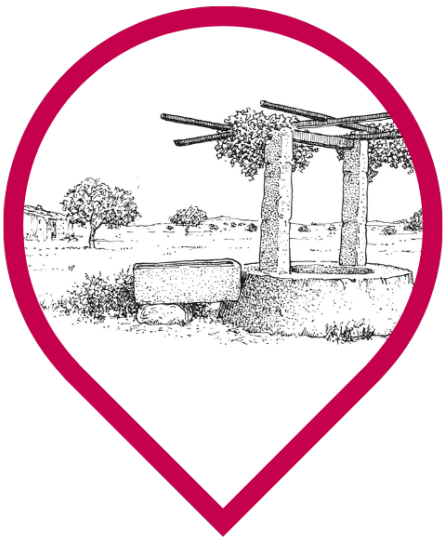

DOSSIER

Patrimoni arquitectònic:
reflex d'una manera de viure

La petjada de la història, les costums i les tradicions també la trobam al patrimoni arquitectònic d'un territori. La tipologia de construccions, les tècniques i materials emprats, fins i tot els colors predominants ens parlen de les maneres de viure i sentir dels pobles. A aquest número d'EL PLA ens endinsam en el patrimoni arquitectònic de la comarca, per entendre la seva importància i la necessitat de la seva conservació. Dossier a pàgs. 3 - 13.

Apunts sobre l'arquitectura popular de Pla

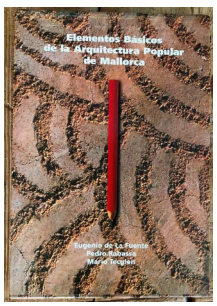

Un dels autors de l'emblemàtic llibre "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca" parla de la importància de preservar els elements arquitectònics propis. Pàg. 6.

Casetes de sequer: arquitectura tradicional

L'antropòleg llorità Andreu Ramis Puig- gròs i l'arquitecte sineuer Joan Vanrell Torelló repassen les característiques i importància d'aquesta modalitat constructiva tan pròpia de la comarca. Pàg. 8.

"El patrimoni ens pertany i ens identifica. És responsabilitat de tots preservar-lo"

L'arquitecte Jaume Luis Salas, de l'estudi Marès, es va encarregar de fer el catàleg de patrimoni d'Algaida. Parlam amb ell de la importància de catalogar els elements arquitectònics per preservar-los. Pàg. 12.

Crònica de la tertúlia amb Antoni Capellà

Magdalena Aguiló i Vicens-. L'última trobada del cicle "Gent del Pla del Segle XXI" es va dedicar al cineasta algaidí. Pàg. 18

Apunts del Pla: *Genius loci*, prebe coent, cucamolla i pluviòmetres

Climent Picornell-. Una nova postal de la Mallorca interior des de Sant Joan. Pàg. 21.

ALGAIDA - ARIANY - COSTITX - LLORET DE VISTALEGRE - LLUBÍ - MARIA DE LA SALUT - MONTUÏRI - PETRA - PORRERES - SANTA EUGÈNIA - SANT JOAN - SENCELLES - SINEU - VILAFRANCA DE BONANY

PLA DE MALLORCA XXI

El Pla

Publicació periòdica del Pla de Mallorca

Núm. 17 - NOVEMBRE 2022

Edita:
Associació Pla de Mallorca XXI

PLA DE MALLORCA XXI

info@plademallorcaxxicom
www.plademallorcaxxi.com

Part de les informacions recollides a El Pla són generosament facilitades pels següent mitjans de comunicació local:

- Es Saig (Algaida)
- Titoieta Radio (Algaida)
- Fent carrerany (Maria)
- Bona Pau (Montuïri)
- Serra Mamerra (Petra)
- Llum d'oli (Porreres)
- Butlletí digital Porreres
- Mel i Sucre (Sant Joan)
- Sa Sella (Sencelles)
- Díngola (Sineu)
- Sa Plaça (Sa Pobla)

Redacció El Pla: Maria Reyero i Juanjo Suárez

Consell assessor: Climent Picornell i Jaume Garau

Col·laboradors a aquest número: Pere Rabassa, Andreu Ramis, Joan Vanrell, Jaume Luis Salas, Magdalena Aguiló i Climent Picornell..

Fotos: mitjans de comunicació locals , xarxes socials dels ajuntaments, cedides per les persones entrevistades.

El Pla és un diari informatiu independent i plural que defensa la llibertat d'expressió . Les opinions expressades a les seves planes no són assumides necessàriament per la publicació, sinó que pertanyen als seus autors i autores, que en són responsables.

Editorial

"S'ha dit i repetit que l'objecte etnogràfic no existeix per ell mateix, és la societat que li atorga o refusa l'estatus, malavejant així de fer- lo desaparèixer o de conservar-lo com a testimoni de la seva història i dels modes de vida que desitjam veure transmesos a la posteritat." Andreu Ramis, antropòleg, recollia al pròleg del llibre "Les cases de neu de Mallorca" aquesta afirmació del pensador i etnòleg Chantal Martinet. Al Pla de Mallorca no en trobarem de cases de neu (o al manco encara no hi ha hagut notícies), però si altres elements etnogràfics que són alhora patrimoni i testimoni de la nostra història; passat, present i... futur?

Dossier
Patrimoni arquitectònic

L'arquitectura popular al Pla de Mallorca

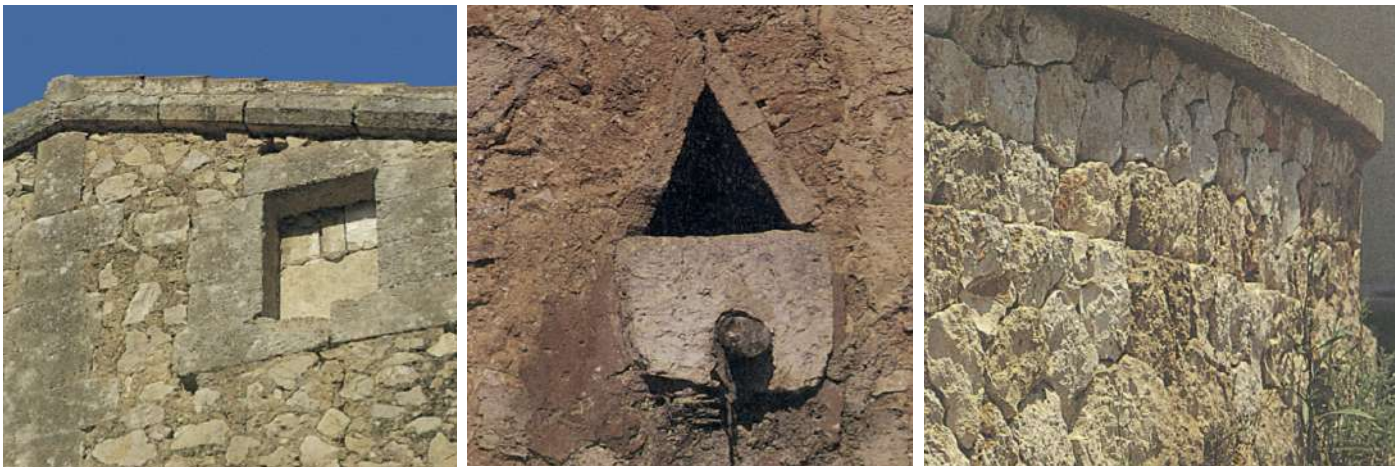

Coberta, arqueta pluvial i mur característics del Pla de Mallorca. Fotografies d'Eugenio de la Fuente al llibre "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca".

Juanjo Suárez, redacció EL PLA.- Un dels llibres emblemàtics -i imprescindibles- per entendre l'essència del patrimoni arquitectònic illenc és, sense dubte, "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca", dels arquitectes Pere Rabassa i Eugenio de la Fuente. Al seu pròleg, el també arquitecte Gabriel Alomar Esteve, desgrana l'"arquitectura popular", aquella que neix directament del poble, i l'"arquitectura vernacular", sinònim de l'anterior i referida a una determinada regió o comarca. Un altre concepte seria "arquitectura rural", que és aquella que respon a necessitats agrícoles, i la "semirural", la dels pobles, a mig camí entre les cases de possessió i la dominant a la ciutat. A Mallorca, diu Alomar, no hi ha una arquitectura popular estrictament uniforme, ja que cada zona, per qüestions geològiques, climàtiques o tradicionals, acaba tenint les seves pròpies modalitats. En qualsevol cas, construïda amb els mateixos materials de l'entorn, forma part integrant del paisatge, no el romp.

A "El Pla de Mallorca, didàctica per a l'estudi de la comarca", els geògrafs Antoni Ballester, Miquel Grimalt, Joana M. Petrus i Raquel Rodríguez, analitzen en detall aquesta arquitectura popular i apunten com a característiques comunes la funcionalitat i l'austeritat, així com els valors estètics. On potser es veu millor la funcionalitat, assenyalen, és a les cases de possessió, l'estructura de les quals està relacionada amb el cultiu dominant (és a dir, constitueixen el centre de l'explotació agrícola). Així, per exemple, a les possessions del Pla, el cultiu de la vinya implica el celler; en el secà, la quartera i els molins fariners. A la Serra, en canvi, el cultiu de l'olivera durà associat la construcció de la tafona; mentre que a les zones costaneres, l'amenaça d'atacs corsaris suposarà la construcció de la torre de defensa.

Portassa del Pla de Mallorca. Il·lustració de Biel Bonnín, al llibre "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca".

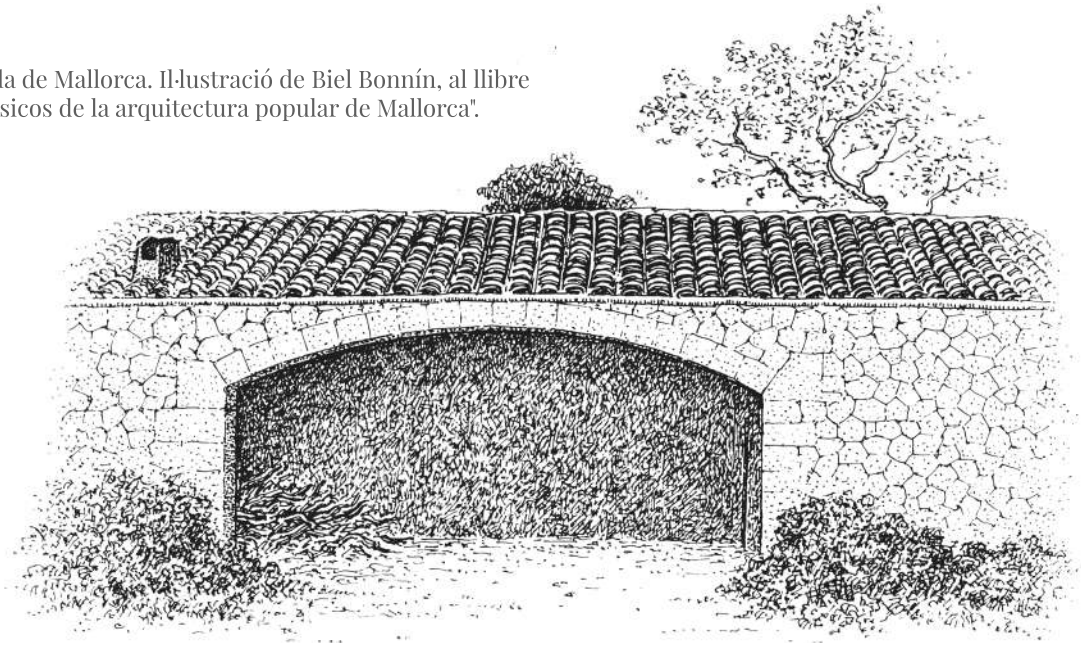

L'arquitectura rural té el caràcter de ser una arquitectura inacabada (o una "arquitectura viva"), en la qual a mesura que apareixen noves necessitats s'afegeixen noves dependències, de manera que es poden destriar diverses etapes constructives diferenciades. També és possible fer una distinció social entre les estances, amb la casa dels senyors, dels amos, les dependències dels treballadors... I d'usos, a part de l'esmentat agrari, per exemple amb la capella.

A fora vila també es trobaven les cases d'establit, de caràcter unifamiliar, sorgides arran de la parcel·lació de les antigues grans explotacions. A més d'aquestes, pel que fa a les cases rurals, hi ha tot un seguit de tipologies constructives que eren habitades temporalment o que s'empraven d'aixopluc o per guardar els ormejos, com per exemple les casetes de vinya, les casetes de figueral o les construccions per al bestiar. Les cases de roter al Pla només les trobam de manera ocasional.

Una altra tipologia d'arquitectura popular, en aquest cas urbana, són les cases de poble. Les tradicionals estan compostes de dos aiguavessos: el primer amb les cambres i al darrere la cuina i la "casa del darrere" (que fa les funcions de sala d'estar). Normalment compten amb un corral. El portal d'accés era tradicionalment de mig punt, tot i que amb el temps el rectangular es va fer més popular. El material de construcció, com hem dit anteriorment, depenia de la localització geogràfica: paret de pedra seca sense gaire ciments, o marès als pobles on més abundava. Puntualment, s'utilitzava pedra de qualitat per remarcar determinats elements de la façana, com el portal o les finestres. Les parets de l'interior s'emblanquinaven per a dissimular les irregularitats de l'obra, evitar la humitat o aconseguir claror. El sistema de coberta és de teula àrab, situada sobre un encanyissat, i es complementa amb un sistema de canals per a recollir l'aigua de la pluja, que va a parar a una cisterna. A altres cases la façana al carrer culminava per una volada de la teulada, on les teules de vegades es decoraven amb dibuixos o inscripcions a la part inferior. Trobam exemples a Sineu, Costitx, Montuïri, Lloret o Jornets.

Pel que fa als elements o solucions constructives, els arquitectes Eugenio de la Fuente i Pere Rabassa fan una descripció detallada a l'esmentat "Elementos básicos...". Tot i que no arriben a definir un "estil Pla", sí que identifiquen característiques comunes entre les diferents zones i a la vegada diferents a la resta. Així, per exemple, al Pla de Mallorca podem destacar la riquesa desbordant de solucions a les xemeneies; o la utilització de pedres arenoses als paraments, possible per la menor precipitació en comparació a altres punts de l'illa.

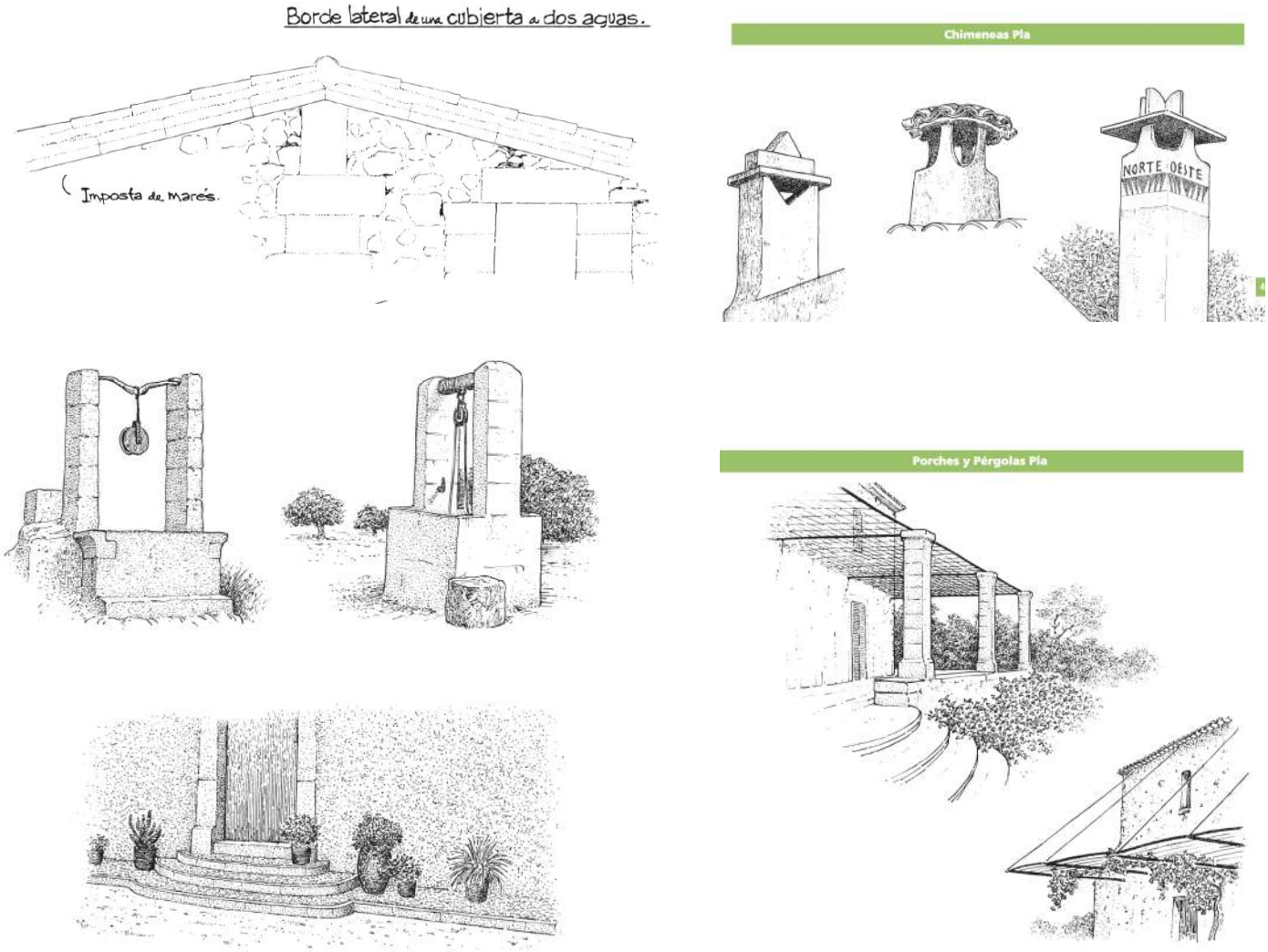

Il·lustracions de Joan Vilà (superior esquerra) i Biel Bonnin (la resta) de diferents elements arquitectònics del Pla de Mallorca, al llibre "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca".

Els autors de "El Pla de Mallorca, didàctica..." ja alertaven l'any 1994, data de publicació del llibre, que "els elements distintius propis de l'arquitectura popular mallorquina estan amenaçats per la introducció de motius i tècniques alienes, i per bastir-se amb materials no integrats en el paisatge". Opinió compartida per De la Fuente i Rabassa, quan assenyalen a la quarta edició del seu llibre, publicada el 2021, que "encara avui, el nostre paisatge continua intervingut per noves edificacions que manifesten, en tants casos, el desconeixement de les característiques tipològiques i constructives de l'arquitectura tradicional mallorquina, amb interpretacions que s'allunyen del concepte i qualitat originals".

Alomar recorda que s'ha dit de la Mediterrània que té dues cares: una cara d'or i una cara de plata: la cara de plata de les cases blanques amb coberta plana d'Eivissa o Andalusia, i la cara d'or de les cases color ocre amb cobertes de teula àrab de l'autèntica Mallorca rural. L'arquitectura popular es va desvirtuant en un procés que la duu a assemblar-se més a la de qualsevol lloc, en una espiral de pèrdua del patrimoni i memòria col·lectiva. Moment ara per a desafiar el temps, resistir- se a desaparèixer i fer brillar la Mediterrània daurada.

Apunts sobre l'arquitectura popular del Pla

Per Pere Rabassa
Arquitecte
Co-autor del llibre "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca"

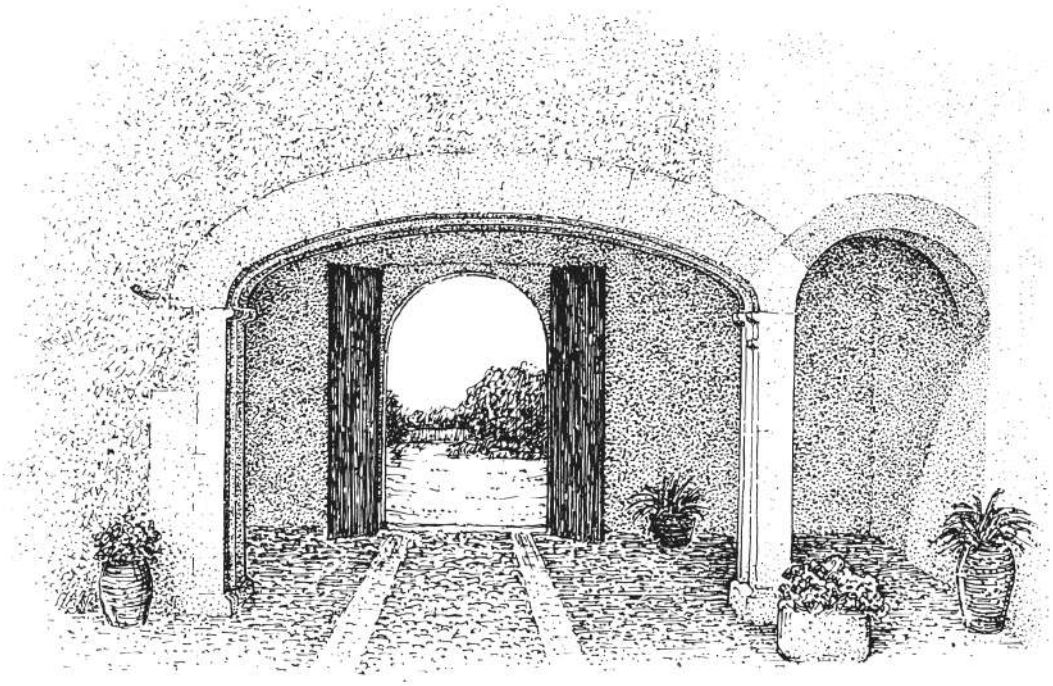

Portassa del Pla de Mallorca. Il·lustració de Biel Bonnín al llibre "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca"

S'entén com a arquitectura popular aquella que neix directament del poble, vinculada al territori i els seus recursos, producte d'una cultura i les seves tradicions. Per això, a Mallorca l'arquitectura popular no és uniforme, respon a les característiques geològiques, climàtiques i tradicionals del lloc. Els tipus de pedra existent és determinant. Així, en el Pla l'arenisca i concretament el marès, en les seves diverses varietats, és el component fonamental d'aquestes construccions.

La casa de possessió mallorquina respon a la tipologia romana de tradició mediterrània, la seva planta és rectangular a la qual s'adossen altres rectangles complementaris, la coberta és de dos aiguavessos i l'estructura és de murs de càrrega i bigues de fusta, encara que en alguns casos la planta baixa és voltada. Tenen la seva façana principal orientada al Sud, tantes vegades amb l'umbracle de la parra que proporciona ombra a l'estiu i a l'hivern, sense fulles, permet un bon assolellament.

Aquesta tipologia d'origen romà no està exempta de la influència islàmica, gòtica i fins i tot barroca, que es manifesta en elements complementaris com les obertures, la decoració, etc.

Il·lustracions de Biel Alomar al llibre "Elementos básicos de la arquitectura popular de Mallorca"

D'altra banda, cal destacar el color com a element essencial, els ocres en les seves diferents tonalitats i la teula àrab són els dominants del paisatge rural mallorquí. És la terra del lloc la que li dona el color. Els materials extrets per a la realització dels aljubs, element fonamental d'aquestes construccions, van ser sempre utilitzats en la nova construcció. Així s'entén el mimetisme que adquireixen amb l'entorn. No podem oblidar la vegetació associada a aquestes construccions que completa el seu entorn, com són els arbres d'ombra, la palmera, les figueres, les figueres de moro, les parres i les plantes enfiladisses.

Per a concloure, és necessari referir-nos a les noves construccions en sòl rústic. Mallorca ha sofert en aquestes últimes dècades una transformació molt important del sòl rústic a causa de la construcció d'habitatges, generalment segones residències, que han canviat no sols el paisatge, sinó que també han provocat que l'ús del sòl perdi la seva qualitat d'explotació agrària. Les raons són evidentment econòmiques, el camp és, ara com ara, molt poc rendible i la pressió immobiliària ha provocat aquest canvi. S'han adoptat mesures urbanístiques de protecció, però no han estat suficients.

Així mateix, és necessari insistir que en les noves construccions o rehabilitacions haurien de recuperar-se els sistemes tradicionals de construcció com és el mur de càrrega com a sistema estructural principal, els forjats unidireccionals, el marès, la teula àrab i la fusteria de fusta. És d'agrair l'esforç que, en aquest sentit, estan realitzant alguns professionals.

També caldria fer referència a les construccions existents, moltes d'elles en ruïna, per la pèrdua de la seva coberta i part dels seus murs. La normativa actual, generalment prohibeix la seva reconstrucció. Creiem que és un error no permetre-ho perquè encara formen part del nostre paisatge. És necessari que les administracions generals i locals facilitin la reconstrucció d'aquestes edificacions mitjançant la seva catalogació i establint normes que ho permetin. Sempre serà millor reconstruir una ruïna que aixecar un nou edifici.

Les casetes de sequer: una tipologia arquitectònica tradicional

Per Andreu Ramis Puig-gròs i Joan Vanrell Torelló

L'expansió del cultiu de la figuera, associada a l'establiment de grans propietats, degué esser un dels factors més visibles del canvi de paisatge del Pla de Mallorca cap a finals del segle xix i la primera meitat del segle xx. El 1860, els catorze municipis que ara integren la Mancomunitat, tenien 4.399 ha i 42 a plantades de figueral i, cent anys més tard, el 1960, l'extensió d'aquest cultiu abastava 6.836 ha, 70 a i 73 ca, amb tres municipis (Llorito, Sant Joan i Sineu) on el figueral rondava el 30% de la superfície cultivada. La pèrdua dels cultius de vinya, la compatibilitat de la figuera amb els cultius cerealícoles (es baixos) i la possibilitat d'accedir al mercat exterior amb el producte assecat o transformat en proteïna animal (porcs grassos), expliquen aquesta expansió. És cert que les possessions ampliaren les plantacions de figueral, però foren els pagesos petits i mitjans, que havien accedit a la propietat de la terra a través de la fórmula de l'establiment, els protagonistes d'aquest canvi econòmic i paisatgístic.

Un dels efectes més visibles i alhora perdurables d'aquell expansiu creixement del figueral, a hores d'ara desaparegut, fou la construcció de nombroses casetes de sequer. Aquestes discretes i modestes construccions poblaren el parcel·lari i alteraren notablement els costums i les formes d'habitar de la pagesia dels pobles del centre de l'illa. La caseta de sequer, entesa com a una de les tipologies arquitectòniques lligades a l'explotació agrària, esdevingué la infraestructura bàsica per a la recol·lecció i assecat de la collita de figues, l'engreix del porc matancer i l'habitatge dispers des de finals del mes de juny fins ben entrat el mes d'octubre.

Pitjant figues (AMP Fons J. Pons Frau C.25).

Una de les fixacions del fotògraf sineuer Josep Pons Frau (Sineu, 1883- Palma, 1952), enguany que es festeja l'Any Pons Frau, és bo de recordar-ho, era l'arquitectura popular, modesta, entesa com a contenidor d'activitats. La senzillesa, rusticitat i possibilitats plàstiques que oferien les casetes i els sequers, així com la proximitat familiar a aquesta activitat pagesa, convertiren aquest model constructiu en un dels motius de bona part dels reportatges de Pons Frau. N'és un bon exemple aquest clixé, d'una caseta de sequer, que forma part d'un escenari de vida, d'activitat quotidiana, i que és la imatge d'una realitat social i econòmica que captà l'ull del fotògraf a la dècada dels vint del segle passat.

Les casetes o barraques de sequer són, encara ara, una manifestació arquitectònica poc coneguda i amb esquifida presència als estudis sobre arquitectura popular. La caseta de sequer és una tipologia edificatòria amb un gran sentit pràctic, utilitari, funcional que procura economitzar al màxim els recursos disponibles a l'hora de realitzar la construcció que la fan mereixedora d'anàlisi, tant per les seves peculiaritats, la seva importància quantitativa i les possibilitats de reutilització. La pèrdua de la seva funció primigènia ha abocat, a més, a la progressiva desaparició i transformació radical i accelerada d'aquest tipus de construcció.

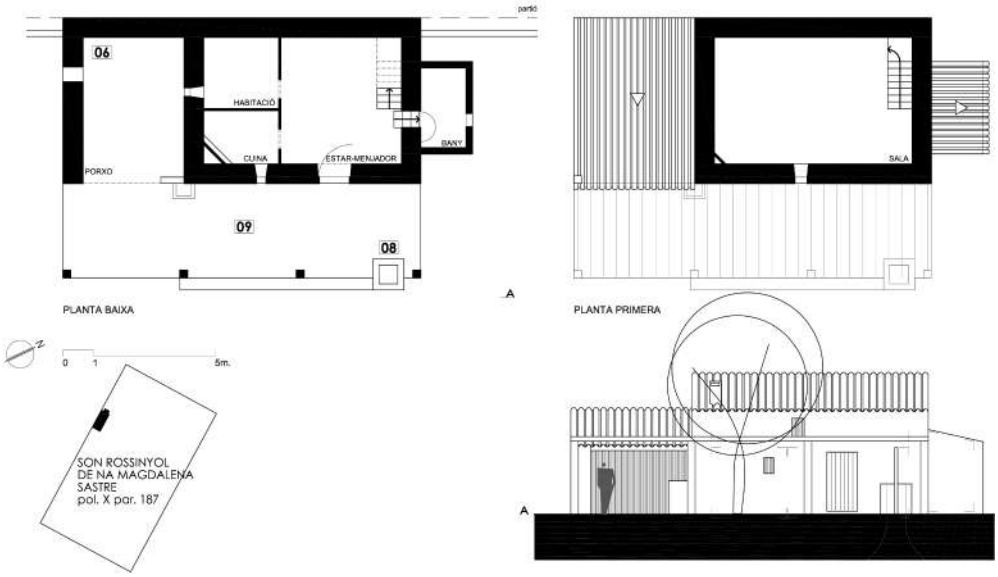

Son Rossinyol de na Magdalena Sastre, una caseta de sequer reconvertida a habitatge.

La caseta de sequer, almenys a partir del model més comú al Pla –n'aportam la descripció gràfica d'una selecció del municipi de Sineu–, és una construcció generalment rectangular, d'un sol aiguavés, una sola planta, normalment orientada cap a migjorn i que aprofita els materials constructius propis de l'entorn immediat. És una arquitectura molt austera i sòbria, amb solucions constructives senzilles. Les parets són de paredat en verd –pedres assentades amb mescla de calç i grava– [A, B, C, D i E], mixtes de fàbrica de marès i paredat en verd [F], o bé només de marès [G]; la coberta és de llenyams, gairebé sempre sense obrar, canyissada i teules. El portal sol estar acabat amb peces de marès o pedra escairada, amb una amplada determinada pel pas dels canyissos. Els finestrons, quan existeixen, solen esser d'escasses dimensions. L'espai interior normalment està mancat de qualsevol tipus de compartimentació, únicament als models més desenvolupats es pot trobar un petit escalfapanxes en un racó [01], una païssa amb les corresponents menjadores per a les bísties [02] i, en rares ocasions, un quartet per a descansar [03]. A vegades, pot tenir un petit sostre [04], també de canyissada, al qual s'accedeix mitjançant una curta escala de gat, mòbil. A l'exterior, si cal, s'hi van adossant tota una sèrie de construccions que poden arribar a donar al conjunt certa complexitat.

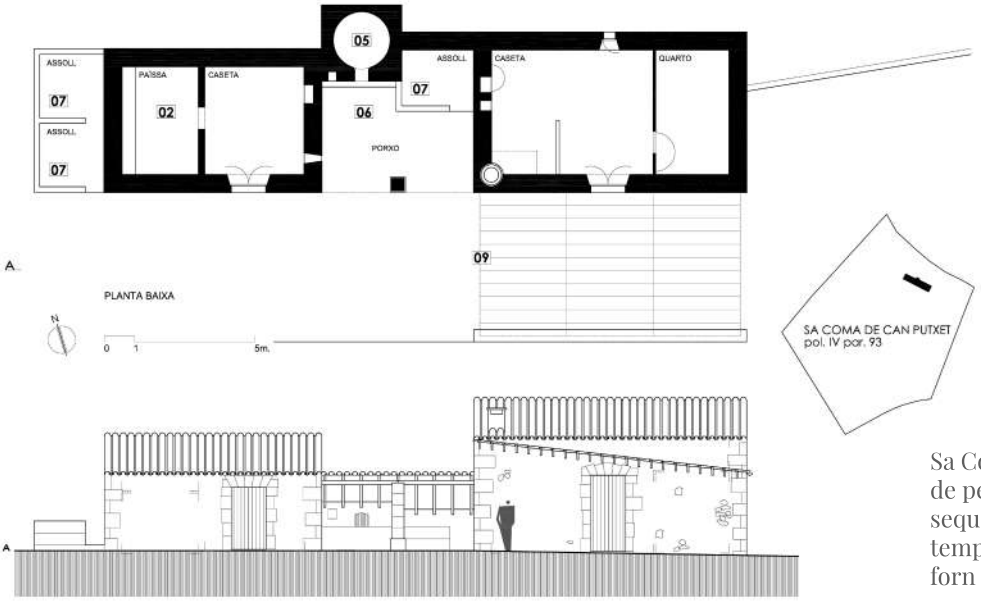

Sa Coma de can Putxet, la juxtaposició de peces ha donat lloc a una caseta de sequer i una caseta destinada a habitatge temporal, unides per un porxo amb un forn i una assoll.

Aquestes edificacions complementàries, quan existeixen, sempre són les mateixes: un forn [05], normalment adossat a la façana o al costat de la caseta, per coure el pa i assecar les figues; un porxo per guardar els canyissos [06]; i també, moltes vegades, una assoll [07] on engreixar-hi els porcs; a vegades, una cisterna [08] –amb una senzilla canal de teules per recollir l'aigua de la coberta– i un parral [09] davant la caseta complementen el conjunt. En alguns casos, sobre el forn podem trobar un assecador per a les figues, al qual s'accedeix mitjançant un rudimentari pujador de pedra.

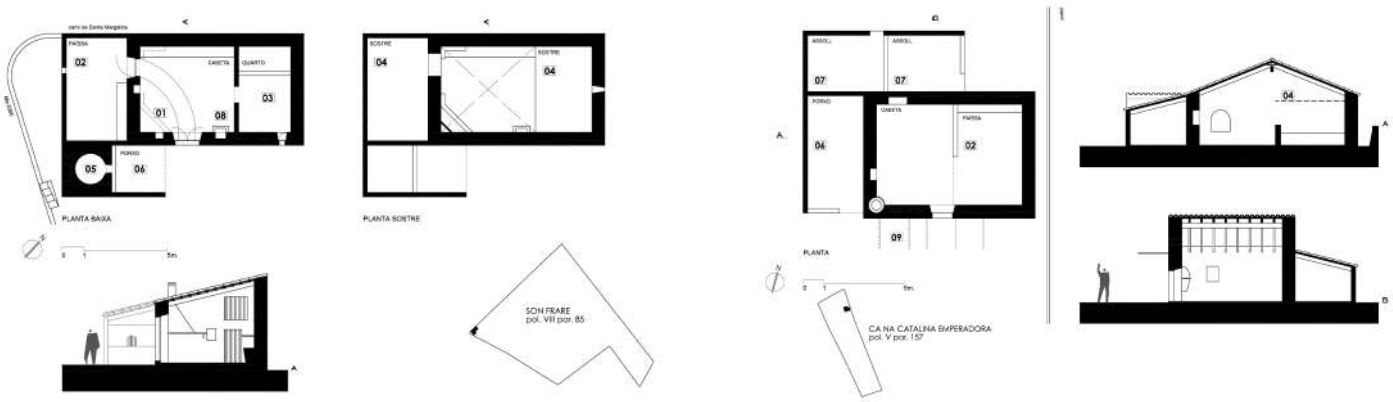

Son Frare (esq.) i Ca na Catalina Emperadora o sa Caseta Vella, emplaçada a la falda del Puig de Reig (dreta). Aquesta tipologia, que no és molt habitual, té la coberta a dos vents.

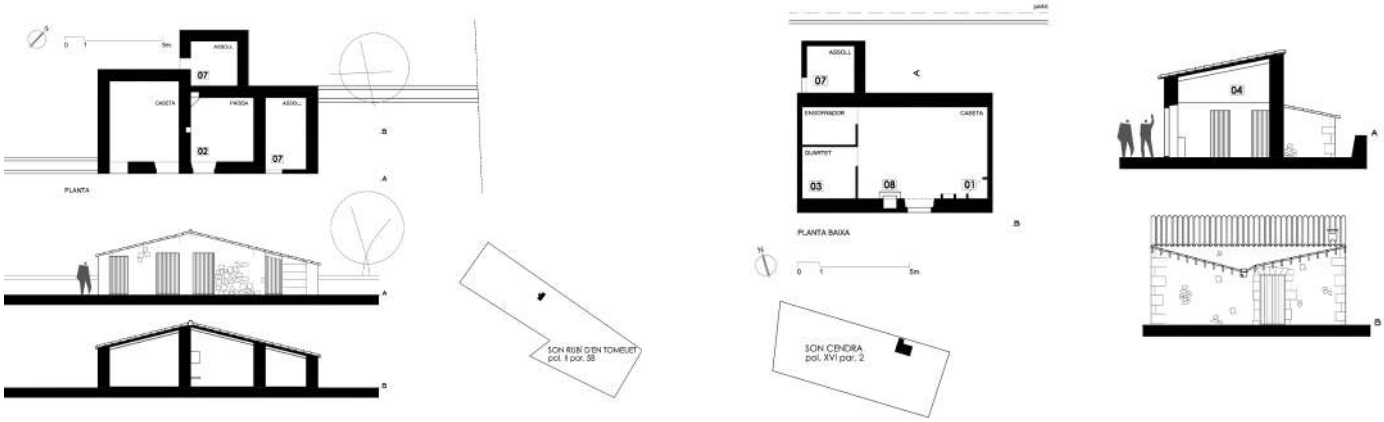

Son Rubí d'en Tomeuet, un exemple clar de juxtaposició de cossos. Era propietat de la família de Pons Frau (esq.).

Can Cendra, cas de dues tipologies de paredat en el cos principal, les que sustenten els llenyams són de paredat en verd i les de tancament lateral són de fàbrica de marès (dreta).

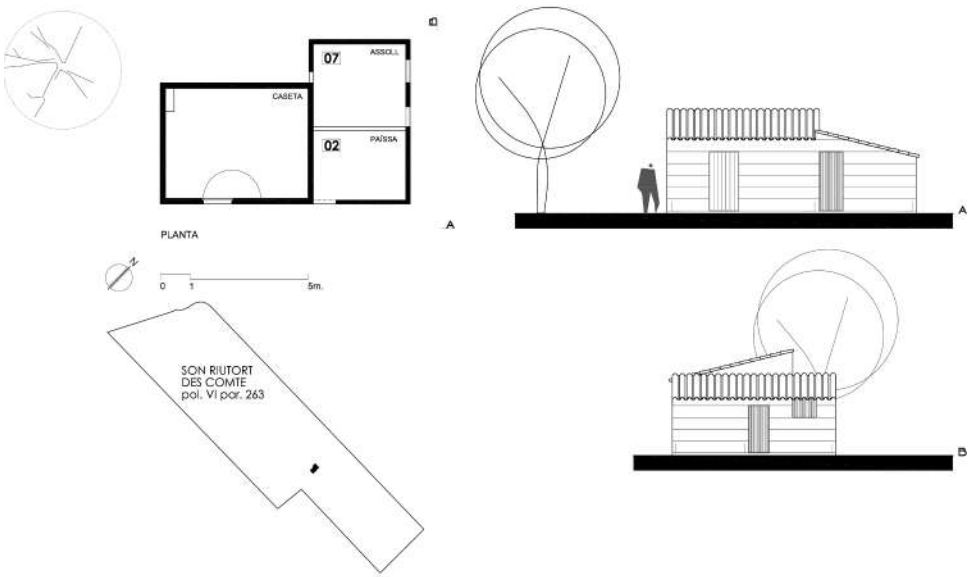

Son Riutort des Comte.

En definitiva, aquestes petites construccions, espargides per les planes i els discrets turons, donaren, al llarg de gairebé dos segles, solució a la població que es desplaçava temporalment a foravila per vetlar per la collita dels figuerals.

A hores d'ara, en temps de rururbanització descontrolada, el seu ús i la seva adaptació i reconversió són un repte per les autoritats urbanístiques i els professionals de l'arquitectura.

L'entrevista

"És el patrimoni que ens permet en gran mesura identificar i entendre el territori, el paisatge, la cultura i la societat"

Jaume Luis Salas, arquitecte, paisatgista i urbanista

L'estudi MARÈS està format per un equip multidisciplinari que treballa de manera col·laborativa, oberta i integradora en el camp de l'arquitectura, el patrimoni, el paisatge i l'ordenació territorial. Entre moltes altres coses, han elaborat els catàlegs municipals de patrimoni arquitectònic de diversos municipis de Palma. Parlam amb un dels seus integrants, l'arquitecte Jaume Luis Salas, per conèixer la seva experiència i la importància d'aquesta eina de protecció.

Molí de vent d'en Toni Xina (Algaida).

Vosaltres vàreu fer el catàleg de patrimoni arquitectònic d'Algaida, com va ser l'experiència? Com és el procés?

La tramitació d'un catàleg sempre es fa llarga, i més en cas d'Algaida, un municipi extens i ric en patrimoni. S'ha d'elaborar la informació amb cura, s'han de localitzar i visitar cada un dels elements i espais a protegir, analitzar-los, interpretar-los, consultar-ne la bibliografia i sobretot establir unes directrius d'intervenció admissibles i preferents. La tramitació la promou l'Ajuntament, però és aprovada per organismes supramunicipals.

En el cas d'Algaida ens trobàrem que no es disposava d'un catàleg aprovat anteriorment, si no únicament es disposava d'un inventari d'edificis i elements protegits recollit a les normes subsidiàries. Així, tot i aquest punt de partida, hem arribat a catalogar gairebé 400 elements cada un amb una fitxa específica.

marès arquitectura paisatge territori

Sistema hidràulic de Son Trobat (Algaida).

Quins són els elements de patrimoni arquitectònic que predominen? Estan vinculats a la vida rural?

Els elements catalogats predominants corresponen a l'arquitectura civil i, en segon lloc, als jaciments arqueològics. Cal remarcar que gairebé dos terços dels 400 elements i espais protegits estan ubicats en sòl rústic i la resta en sòl urbà. És clar que la majoria tenen una vinculació directa amb el món rural. Dins del terme municipal tan extens ens trobam amb un gran nombre de cases de possessió, molins de vent, camins, coves, creus de terme i sistemes hidràulics, entre altres elements que donen identitat al territori i que estan molt lligats a l'ús que històricament se n'ha fet de la terra.

Teniu constància de patrimoni arquitectònic que s'hagi perdut? Per què?

El patrimoni ens pertany i ens identifica. És responsabilitat de tots preservar-lo i transmetre'l a les futures generacions perquè ens vincula al nostre passat i ens interpel·la sobre el nostre propi futur. És clar que s'ha perdut patrimoni i per aquest motiu és cabdal tenir un catàleg de patrimoni municipal aprovat, perquè és un document urbanístic complementari al planejament municipal que permet regular i establir uns criteris de protecció i intervenció damunt aquest valuós patrimoni que es va deteriorant i perdent en el temps.

També n'heu fet d'altres pobles de Mallorca. Pensau que és important catalogar el patrimoni arquitectònic dels pobles? Per què?

Ja n'hem elaborat 8 de catàlegs a Mallorca, i tot i que l'estructura de la feina és semblant sempre acaba havent-hi moltes diferències depenent del municipi del que es tracta, el que afegeix dificultat i a l'hora interès. És el patrimoni que ens permet en gran mesura identificar i entendre el territori, el paisatge, la cultura i la societat al llarg del temps. Són grans les diferències entre els municipis de Tramuntana o del Pla, però és quan les compares quan t'adones de la riquesa i la diversitat patrimonial que tenim en un territori tan acotat com és una illa, i de la importància de la seva preservació mitjançant la figura dels catàlegs de patrimoni i més quan avui dia quasi la meitat dels municipis de Mallorca no tenen un catàleg de Patrimoni aprovat definitivament.

NOTÍCIES DEL PLA

Algaida

Transport adaptat al centre de dia

l Centre de Dia d'Algaida acollí la presentació de les noves línies de subvenció dirigides a ajuntaments i mancomunitats per promoure el transport adaptat municipal en centres de dia.

A l'acte hi assistí la consellera d'Afers Socials i Esports, Fina Santiago; el director general d'Atenció a la Dependència, Gori Molina, i de la presidenta de la Mancomunitat Pla de Mallorca, Joana Maria Pascual. En representació de l'Ajuntament d'Algaida hi fou present la regidora de Gent Gran, Catalina Pastor.

Ariany

Campanya per acostar els tràmits amb l'Estat

La Delegació de Govern a les Illes Balears ha passat per Algaida i per Ariany, per presentar la campanya "La Administración cerca de tí", que pretén acostar els tràmits amb l'estat als municipis petits.

D'aquesta manera els veïns i veïnes del municipi han pogut obtenir el certificat digital sense haver-se de desplaçar a Palma.

Llubí

Procès participatiu per definir els pressupostos

Aquest passat mes d'octubre l'Ajuntament va convocar a una reunió informativa amb el títol "Llubí, una mirada endavant".

Arran d'aquesta reunió el consistori llença un nou procés participatiu perquè els llubiners i llubineres ajudin a decidir a què s'ha de destinar el pressupost d'inversió dels propers anys.

Els veïns i veïnes del poble han pogut participar a través de'un formulari online i en paper.

Costitx

Convocatòria per taller de teatre

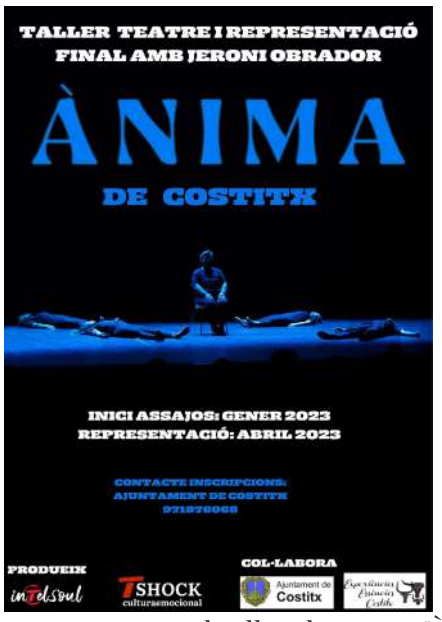

L'Ajuntament convoca al taller de teatre "Ànima de Costitx". El resultat del muntatge, dirigit per Jeroni Obrador, serà una representació teatral titulada 'Ànima' en la qual els actors podran mostrar les escenes creades per ells mateixos durant el taller

Lloret de Vistalegre

Nomenen fill ilustre al ciclista Josep Nicolau

Última Hora, 14/11/2022.- L'Ajuntament nomenarà fill il·lustre de la localitat del Pla de Mallorca al ciclista Josep Nicolau (Lloret, 1907-Palma, 1934), reconeixent d'aquesta manera a una de les figures més representatives i a l'esportista més destacat en la història del municipi. La proclamació tindrà lloc a la sala dels Tarongers el pròxim dia 19 de novembre. Al desembre es descobrirà una placa amb el seu nom i es presentarà un llibre amb la seva història.

Maria de la Salut

El Consell obliga a restituir els terrenys del pàrquing del poliesportiu municipal

L'aparcament annex al poliesportiu de Maria de la Salut ha de tornar al seu estat natural. Així ho ha ordenat la Agència de Defensa del Territori (ADT) a l'Ajuntament. L'alcalde de Maria, Jaume Ferriol (PP), ha manifestat el seu malestar per la decisió de la ADT. «Considerem que és una decisió injusta i partidista perquè no afecta a tots els municipis per igual», ha manifestat.

Montuïri

Recorregut pel patrimoni de l'aigua

Diario de Mallorca, 14/11/2022.- Un recorregut de set quilòmetres pels elements del patrimoni *montuïrer relacionats amb l'aigua va tancar les IV *Jornades d'*Estudis *Locals 2022. Les explicacions van ser a càrrec de l'investigador Francesc *Canuto i del geòleg Mateu Oliver.

Petra

Inversions per a cultura

El Consell Insular de Mallorca ha concedit a l'Ajuntament de Petra 7.372 euros per a equipaments culturals i festes d'interès cultural. Aquesta concessió ha estat destinada a cobrir les despeses de millora de les infraestrures dels espais culturals municipals: arxiu, biblioteca i teatre.

Sineu

Èxit del Contrallum

Diario de Mallorca, 13/11/2022.- Llum i patrimoni van de bracet. Sineu va brillar anit amb una nova edició del *Contrallum, un esdeveniment en el qual llum i patrimoni formen un tàndem perfecte. Així, el *Contrallum va omplir de llums i ombres els carrers *sineueres amb l'únic objectiu d'enaltir el seu patrimoni. La realitat és que un passeig per la barriada de *ses Casis *Noves va ser una autèntica delícia visual però que va requerir una mica de paciència ja que la multitudinària assistència va col·lapsar alguns punts del recorregut. L'espera va valer la pena.

Santa Eugènia

L'Ajuntament Vell, model de sostenibilitat

Última Hora, 06/11/2022.- La reforma de l'Ajuntament Vell, un dels projectes més ambiciosos d'aquesta legislatura, ha convençut als gestors dels Fons Next Generation de la Unió Europea, que han concedit més de 1,3 milions d'euros a aquest projecte per a reconvertir un edifici obsolet en un model de sostenibilitat.

L'objectiu de l'equip de govern (PSOE-Feim) és a més reordenar els espais de les seves tres plantes per a ampliar els seus usos. «Continuarà albergant la biblioteca i el Casal de Joves, però les dues sales que es destinen a les associacions s'unificaran en una única sala polivalent que pugui usar-se com a aula de formació, espai de cotreball, per a conferències, etc.» apunta l'alcalde, Joan Riutort.

L'Ajuntament de Santa Eugènia és un dels 6 de Mallorca que rebrà fons NG per a fer edificis públics més eficients.

Sencelles

Contra les violències masclistes

El Moviment Feminista de Sencelles ens convida a participar en els actes de dia 25 de novembre. Com l'any passat, es reuniran al poliesportiu i faran una marxa fins a la plaça en record de les dones assassinades.

Els hi agradaria poder cantar la cançó que varen fer l'any passat. Per això, dia 18 a les 20:30 l'assajaran juntament amb la coral Sor Francinaina i conviden a veïns i veïnes a anar-hi.

Porreres

Per Nadal, comerç local

L'Ajuntament posa en marxa la campanya "Aquest Nadal, comprar als comerços #DePorreres té premi!". Si es fan compres superiors als 50 euros als comerços locals, es pot participar al sorteig de 400 vals de compra per valor de 20 euros.

Sant Joan

Incorporen a tècnic pel programa SOIB Jove

L'Ajuntament ha contractat un tècnic d'administració laboral que treballarà un any assumint funcions relacionades amb la tramitació de subvencions del programa SOIB Jove: Qualificats - Entitats Locals 2022. Aquest programa té l'objectiu de finançar els costs laborals, inclosa la cotització a la Seguretat Social, que es derivin de la contractació de joves d'entre 18 i 30 anys.

Vilafranca de Bonany

"Llum trencada"

L'obra "Llum trencada", de Iguana Teatre, es podrà veure a Vilafranca el pròxim 29 de novembre, com a part del primer cicle de Teatre per la Memòria sobre la Guerra Civil i la repressió franquista impulsat per la Conselleria de Memòria Democràtica.

Tertúlia amb Antoni Capellà

Per Magdalena Aguiló i Vicens Mulet
Organitzadors del cicle dels sopars tertúlia "Gent del Pla del Segle XXI"

Hem tengut una nova trobada en el cicle de tertúlies de gent del Pla de Mallorca, xerrades dedicades a personatges que ens semblen interessants des del punt de vista professional i personal. En aquesta ocasió hem parlat de cinema amb un algaidí que duu unes quantes dècades dedicat a la tasca de director, productor i guionista.

Antoni Capellà (Algaida, 1947) vé d'una família de lletraferits d'Algaida, el seu nebot és un conegut músic i compositor. En canvi, ell decideix dedicar-se a una nova forma d'expressió sense precedents familiars com és ara, el món del cinema. Des d'aquell històric Col·lectiu de Cinema format a Palma en els anys 70, Capellà parteix a estudiar cinema a París i després a Madrid. En els anys 80 acaba fixant la seva residència al Madrid de l'època de la "movida", una estada que s'allargarà durant una vintena d'anys. La vida a Madrid li obre un ventall d'oportunitats professionals a més de poder teixir una bona xarxa de contactes en el món del cinema i de la música. És l'època que produeix sèries per TVE i per la Sociedad General de Autores Españoles (SGAE), entre moltes altres aportacions. Precisament arran de la sèrie de 13 capítols "Baleares. Un viaje en el tiempo" que dirigeix per TVE entre 2003 i 2005, decideix tornar a viure a Mallorca.

L'objectiu dels seus documentals és remoure el passat per revisar personatges i fets històrics i situar-los amb una nova mirada en el present. La seva càmera ha escomès gent tan diversa com és ara, Robert Graves, Walter Benjamin, George Bernanos, Errol Flynn, l'Arxiduc, Jovellanos, Ramon LLull i molts d'altres, personatges sempre relacionats amb les illes i presentats després d'un llarg procés de documentació prèvia. A més de la tasca cinematogràfica, Capellà va ocupar el càrrec de director adjunt d'ib3 (2007-2009) i el de director de Programes i Continguts a la mateixa cadena (2010-2011).

Uns dies abans de la tertúlia/sopar mantinguérem una llarga conversa a casa seva per després poder editar i projectar el vídeo de presentació del personatge abans del sopar. La convocatòria va ser tot un èxit de públic que esperam que es mantengui en les noves trobades d'aquesta temporada.

Paral·lelament, hem organitzat un petit cicle de llargmetratges de Toni Capellà que tindran lloc a Cas Retratista a Montuïri els propers 4, 11 i 17 de desembre a les 19.

Genius loci, prebe coent, cucamolla i pluviòmetres

Passeig per dins el pinar d'En Simona, cap a Son Roig, i pens que quelcom màgic resideix en determinats llocs, un encanteri, restes d'un geni antic, però permanent, que graviten amb força damunt els llocs que estimam i dels quals, conseqüentment, n'estam gelosos. *Nullus locus sine genio*, cap lloc sense geni. I no em referesc al *feng- shui*, ni a la cursileria de la força tel·lúrica, no, és una cosa molt més senzilla. Com qui dir que cada lloc té la seva pròpia signatura, conformada pel paisatge natural i per la petjada que li han deixat els humans. Haurem de convenir, idò, que el *genius loci*, actualment es refereix més als aspectes característics d'un lloc que no al seu esperit guardià o protector, el qual molts d'indrets de Mallorca no han tengut. En fi, de l'esperit guardià i protector del nostres llocs, a l'atmosfera especial que desprenen i captam, una naturalesa única, distinta, conformadora d'identitat.

En Miquel Valencià arriba i me tira tres prebes coents damunt la taula: "Passaràs gust", me diu "són flamencs a més no poder". En Miquel se sol passejar sempre amb uns prebes coents dins el butxacó de la camisa. Li dic que vaig llegir, fa temps, el llibre d'un català que estigué a Mallorca, el 1837, refugiat de la guerra a Catalunya, en Josep Antoni de Cabanyes "Notas y observaciones hechas en mi viaje y permanencia en Mallorca" , on hi conta que el que més el va sorprendre dels mallorquins foren dues coses, la gran quantitat de rots que fèiem i l'enorme quantitat de prebes coents que es menjaven. Si ara pensaven amb les dues coses que més ens sorprenen dels mallorquins hauríem de fer malabarismes.

Passa l'amo en Toni de son Caules, li deman per la seva salut que sé que no és molt bona. "Mira Climent vaig anar al metge i me va dir que tenia aigo en els pulmons i jo li vaig contestar: aigo? No pot ser mai! Vi, pot ser, però aigo fa anys que no n'he beguda! Perquè vegis tu els metges si van encertats!"

M'atur a veure la meva quinta na Maria-Antònia Barrala, està enfadada, de la casa que lloga a estrangers, la cridaren els estadans alarmats a les dotze de la nit, hi va anar, i va ser per una cucamolla, una cucamolla dins el quarto. "Tu creus que hi ha per fer tants d'espants! Idò se'n volien tornar! Vaig agafar l'espardenya i li vaig envergar una bona mansiula i se va haver acabat el problema!" "D'on eren?" "Eren suïssos", "No hi deu haver cuquesmolles per Suïssa?"

A la taula del cassino una de les discussions més repetides és sobre la previsió del temps, i les temperatures extremes, màximes o mínimes. Ara amb l'ús del mòbil qui més qui manco té la previsió del temps dins la butxaca. Una altra cosa és el resultat. Per exemple del que ha plogut. Si vint, si vint i sis, si trenta... no hi ha acord, tot i que la majoria tenim un pluviòmetre al nostre corral. A n'Amador Dentro, però, sempre els resultats li resultaven menys,

a ca seva, més ben dit, al seu corral hi plovia menys que a les altres cases del poble. Vaja misteri! Fins que un dia ens confessà la causa de l'estranya minva. "Avui m'he fixat que els moixos beuen de dins del pluviòmetre!" Ja saben idò el perquè!

Torn cap al turó, na Margalida ha duit un ram: dàlies, roses místiques i bellveure. M'ha recordat aquells horts antics a la vorera dels pous de greixina. Me dispòs a fer un pa amb oli amb tomàtiga de ramellet, oli de Gossauba i dos prebes coents. Folklòric ploramiques militant!

Homes vells a la fresca. Foto: Climent Piconrell Bauçà.

MITJANS LOCALS

Al Pla de Mallorca existeixen publicacions de caràcter local i periodicitat variable que tracten l'actualitat dels diferents municipis.

Clicant al seu logo podeu anar a les seves webs o xarxes socials.

Posa't en contacte amb nosaltres si vols afegir el teu mitjà a aquesta secció.

Algaida, Pina i Randa

Algaida

Porreres

Porreres

Maria de la Salut

Sencelles

Sant Joan

Sineu

Petra

Sa Pobla

Montuïri